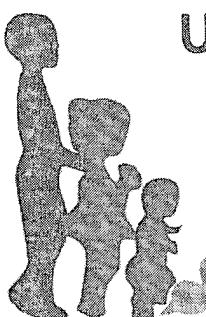

UDRUŽENJE ZA PREVENTIVNU PEDIJATRIJU SRBIJE (UPPS)

Prvi godišnji kongres
Udruženja za preventivnu pedijatriju Srbije (UPPS)
sa međunarodnim učešćem

PEREVENTIVNA PEDIJATRIJA U SRRBIJI
OD TEORIJE DO PRAKSE

ZBORNICK APSTRAKATA

Udruženje za
preventivnu
pedijatriju
Srbije

26-27. APRIL 2014.
SOKOBANJA

udruzenje@preventivnapedijatrija.rs
www.preventivnapedijatrija.rs

ZNAČAJ FOLNE KISELINE U PREKONCEPCIJSKOM I POSTOKONCEPCIJSKOM PERIODU

Gordana Kocić, Bojko Bjelaković, Ljiljana Bjelaković, Dušan Sokolović,
Tatjana Jevtović-Stoimenov, Svetlana Stojanović

¹Medicinski fakultet Univerziteta u Nišu,

²Fakultet sporta i fizičke kulture Univerziteta u Nišu

Eksperimentalne studije, epidemiološki podaci i klinička ispitivanja su dokumentovala da je za normalan razvoj embriona i fetusa neophodan unos dovoljne količine folne kiseline. Povoljni efekti folne kiseline ogledaju se u smanjenoj učestalosti urođenih malformacija, kao što je defekt neuralne cevi (NTD), spina bifida, anencefalija, encefalokela, urođene srčane mane, rascep usne i mekog nepca ili drugi neželjeni ishodi. Ove promene se javljaju između 21. i 27. dana nakon začeća. Folna kiselina je prisutna u hrani, a sintetički oblik se može naći u suplementima. Folna kiselina kao vitamin je neophodan koenzim u reakcijama transfera jednog ugljenikovog atoma u metabolizmu nukleinskih i amino kiselina, kao i u sintezi mijelinu (myelin basic protein-MBP). Tokom trudnoće povećane su potrebe trudnica za sintezom nukleinskih kiselina (purina) i proteina, usled ubrzane deobe embrionalnih ćelija i kasnije rasta fetusa, ali i većim potrebama trudnice za sintezom crvene loze. Folna kiselina se od strane fetusa povećano prihvata o čemu svedoče vrednosti folata u krvi trudnice u odnosu na vrednosti u pupčaniku. Nedostatak folne kiseline u trudnoći može kod trudnice da se manifestuje pojavom megaloblastične anemije, tako da su preporuke da se folna kiselina perikoncepcijski unosi u dozi od 400 µg/dan, a tokom trudnoće i za vreme dojenja u dozi od 400-800 µg/dan. Imajući u vidu da su virusne infekcije delovati zaštitno protiv virusnih infekcija, tako što utiče na razgradnju nukleinskih kiselina RNK i DNK virusa, što bi dovelo do poboljšanja imunskog odbrambenog sistema. Naša istraživanja su pokazala da folna kiselina pomaže razgradnju jednolančanih RNK aktivacijom RNaze, na način što se ovaj enzim ubrzano oslobađa od svog inhibitora u humanom kolostrumu i mleku, što bi moglo delovati zaštitno od virusne infekcije.

HOSPITAL STRATEGIES TO IMPROVE INITIATION OF BREASTFEEDING

Elizabeta Zisovska

University Clinic for Gynecology and Obstetrics, Skopje, Republic of Macedonia

The benefits of the breastfeeding for the infant's health and in prevention of the adult diseases are well known, and lots of efforts are put to improve the breastfeeding rate in almost all countries. Unfortunately, the opposite force is the aggressive marketing of breastmilk substitutes and the rate is declining in many of the countries. The maternity departments/hospitals create different strategies to improve the breastfeeding rates by increasing the rate of the breastfeeding initiation within the period of the postpartum period. The aim of this observational study was to present the difference in breastfeeding initiation rate between two groups of observed mothers: examined group of mothers who were attending prenatal classes and comparative (control) group of mothers who were not properly prepared antenatally. Material and methods: babies of mothers delivered at the University Clinic for Gynecology and Obstetrics in Skopje, Macedonia. The methods used were observation of the breastfeeding, statistical analysis of the results. The mothers in the examined group have attended one month of antenatal classes together with their partners. These classes are organized within the Clinic as a structured program, including discussion about the feeding options of the newborn, methods and modes of feeding, discussion about the feeding problems solving, and comprehensive discussion about the benefits of breastfeeding.

breastfeeding. Results: during the study period of 6 months, 210 pairs mothers/newborns were included in the examined group, and 200 pairs (succesively delivered healthy mothers with healthy babies) included in the control group. The breastfeeding initiation rate (successful bonding mother-baby and the first breastfeed within the first hour, breastfeeding on demand, rooming in 24 hours, and at least 5 successful breastfeeding meals until the discharge) in the examined group was overall 82%, and the same parameters in the control group were overall successful in 75%. The analysis of the separate parameters has shown interesting and warning results. The difference had statistical significance. Discussion and conclusions: the decision about the feeding options is usually made during the last trimester fo the pregnancy, and that period is crucial to introduce to the parents the benefits of the appropriate feeding options, and to prepare the mothers to solve the possible difficulties. At the end, the parents are those who make decisions, and the timely work with the couples is very successful strategy to improve the best option for feeding newborns and infants.

Key words: newborn, breastsfeeding, antenatal class

ULOGA DOJENJA I MAJČINO MLEKA U KONTROLI NEUROBIHEVORALNOG I COGNITIVNOG RAZVOJA DECE

Sofija Šljivić

Ginekološko akušerska klinika, Neonatologija, Klinički centar-Niš

Dojenje i majčino mleko kontrolisu rast, razvoj i sazrevanje svih sistema i organa novorođenog deteta. Način ishrane na početku života može uticati na razvoj nervnog sistema, kontrolujući neurobihevioralni i kognitivni razvoj novorođenčeta.

Novorođenački period se karakteriše brzim rastom i razvojem, što postavlja izuzetne zahteve za snabdevanjem hranjljivih materija. Deficit u ishrani može prouzrokovati duboke defekte u somatskom rastu, strukturi i funkciji organa. To se posebno odnosi na razvoj mozga, zbog veoma brzog razvoja tokom prvih nekoliko nedelja i meseci po rođenju, u anatomskom, fiziološkom, biohemiskom i psihološkom smislu.

Dojenje i majčino mleko kontrolu neurobihevioralnog razvoja novorođenčeta ostvaruju delovanjem brojnih faktora. Bliski kontakt koža-na-kožu ("kengur metoda", "kangaroo care") između majke i novorođenčeta, neposredno po rođenju, olakšava neuronalnu i bihevioralnu stabilizaciju, regulaciju i olakšanu adaptaciju novorođenčeta na spoljnju okolinu.

Endokanabinoid 2-arahidonil glicerol, kontrolujući procese ćelijske diferencijacije, migracije i sinaptogeneze, kontroluje razvoj i funkciju nervnog sistema, ispoljava neuroprotektivni efekat, stimulise sisanje, reguliše neuropatogenezu psihijatrijskih i metaboličkih bolesti.

Masti, specifični odnos nezasićenih masnih kiselina prema zasićenim, kao i visoka koncentracija polinezasićenih masnih kiselina dugih lanaca, značajni su za održavanje integriteta lipidnih membrana i procese mijelinizacije, razvoj centralnog nervnog sistema uključujući i kognitivni razvoj. Holesterol majčinog mleka ispoljava značajnu ulogu u razvoju mozga.

Šećeri, pre svega lakoza, zatim galaktoza kroz galaktolipide i cerebrozide, uključuju se u kontrolne faktore značajne za razvoj i funkciju nervnog sistema, kao što su diferencijacija, funkcija oligodendrocita i formiranje mijelina.

Peptidi bogati prolinom u majčinom mleku, transdukcione molekule, ispoljavaju psihotropna svojstva i imaju jedinstveni imunomodulatorni efekat. Ova grupa peptida predstavlja kontrolore fizioloških procesa tokom razvoja centralnog nervnog sistema, otvarajući mogućnosti za terapijsko delovanje u određenim patološkim stanjima. Aminokiseline mleka: ci-